

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. II. De unica Refectione, ac de ejus Hora.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

est apud Nostrates usualis. Nam si alibi est potus usualis, jam natura sua habet sumi ad vehiculum cibi, & ad sedandam sitim; quod autem natura sua est tale, ubilibet est tale; & hac de causa apud Nostrates cervisia non frangit jejunium, quamvis non sit hic usualis.

Neque dicas secundo, quod vere nutriat. Nam idem dici posset de vino, & cervisia, quae tamen jejunium non frangunt; quia, ut notat Laym., & Less., nutriunt per accidens; sumitur enim vinum magis ad alterationem corporis, & digestionem cibi, quam ad nutritionem, ut loquitur D. Th. quaest. 147. art. 6. ad 2., licet aliquo modo nutriat, & ideo jejunium non frangit. Caeterum, ut adverti in Trutina exponendo thesim 29. ab Alex. VII. proscriptam, in praxi non facile hisce opinionibus laxanda sunt habentia, praesertim a timoratis, qui Christum Dominum imitari, illique, non abdomini infervire satagunt.

ARTICULUS II.

De unica Refectione, ac de ejus Hora.

- I. *Ex consuetudine, non ex lege scripta tenemur die jejunii ad unicam determinatam refectionem: Et ex consuetudine etiam permittitur refectiuncula.*
- II. *Qui bis comedit die jejunii, si iterum comedat, non peccat amplius; At si comederet carnes, peccat toties, quoties iterum illas comedit.*
- III. *Qui inculpabiliter bis comedit, num teneatur non amplius comedere?*
- IV. *Ut relectio dicatur moraliter unica, quantum temporis intercedere potest inter plures refectiones? Num possit vespere comedere, qui mane carnis notabili parte refectionis?*
- V. *Hora refectionis, qua olim erat*

ad Solis occasum, & deinde ad Tertiam post meridiem, nunc temporis est ad meridiem.

VI. *Quid si anticipetur hora comestionis sine causa, aut privilegio per horam ante meridiem?*

I. **C**ertum est, die jejunii abstinendum non solum a cibis vetitis, sed etiam a multiplici refectione; ut constat ex consuetudine, & omnium consensu; Quamvis nullus textus sit, qui unicam refectionem praecipiat, ut notat Bonac.; Unde fit, quod quia consuetudo invaluit sumendi refectiunculam, ideo illa, prout est in usu, permittatur.

II. **Q**uæritur nunc primo; An qui sapius comedit die jejunii, tot peccata mortalia committat, quoties comedit?

Respondeo, quod si quis sapius parvam quantitatem comedat, tunc solum peccet mortaliter, quando ad quantitatem notabilem pervenit: damnata enim est ab Alex. VII. prop. 29. dicens: *In die jejunii, qui sapius modicum quid comedit, etsi notabilem quantitatem in fine comederit, non frangit jejunium.* Quamvis autem mortaliter peccetur in secunda refectione, communiter tamen Doctores docent contra Navar., & Reginald. apud Bonac., quod non peccet amplius, qui ulterius comedit, nisi comedat cibos vetitos. Ratio est, quia praecipuum de abstinentia a cibis vetitis est negativum, quod obligat semper, & ad semper: Unde facta prima carnis comestione, adhuc urget obligatio a talibus cibis prohibitis, & consequenter quoties comedit tales cibos, toties peccat transgressor; E contra praecipuum de abstinentia a multiplici refectione est praecipuum affirmativum, quod facta secunda refectione non potest amplius servari, & consequenter non amplius obligat; Unde postquam quis

quis per secundam refectionem peccavit, non potest amplius contra tale præceptum peccare, etiam si millies comedat.

III. Neque dicas, quod qui ex inadvertentia bis comedit die jejunii, adhuc tenetur jejunare: ergo præceptum affirmativum de unica comestione adhuc post secundam comestionem potest obligare.

Nam quamvis Valent., Azor., Sà, & alii apud Less. concedant antecedens, & dent disparitatem; quia scilicet in tali casu præceptum jejunii non nisi materialiter est violatum, cum ad violationem formalem præcepti requiratur ejus notitia; Nihilominus Bonac. negat etiam antecedens; (& idem docet Pont. apud Dian. part. 9. tract. 6. resol. 28., de eo, qui inadvertenter comedit carnes, quod scilicet non teneatur amplius ad jejunium,) tum quia non potest amplius jejunium servari, quod in unica comestione consistit; tum etiam quia ex Navar., & Sylvest. apud Less. num. 18., qui mane sumpsit jentaculum animo laborandi, vel iter agendi, si postea non labore, non tenetur jejunare propter eandem rationem; Quamvis Less., & Bonac. verius putent, hunc teneri jentaculum illud habere loco refectionis vespertinæ, & semel tantum prandere, si commode possit. Propter eandem rationem notat Sanch. lib. 4. cap. 2., quod qui vovit jejunare in pane, & aqua, si semel notabilem vini quantitatem bibat, non teneatur ab illo amplius abstinere, & possit quodlibet comedere: Contra vero si vovisset nihil sumere præter panem, & aquam, quia tunc votum esset negativum; unde peccaret toties, quoties.

IV. Dubium est; Quantum temporis requiratur inter unam, & alteram refectionem, ut refectio dicatur multiplex, & non una continuata?

Respondeo, Sanch., & Filliuc. apud

Dian. part. 1. tract. 9. resol. 32. requirere quadrantem cum dimidio, etiam si nulla causa subit, & etiam si post primam refectionem decreveris non amplius comedere; Portella apud Summam Dian. permittit semihoram, dummodo non manducaveris, quod sufficit ad sustentationem; Verum si propter negotium aliquod interrumpatur comestio, tunc conceditur etiam hora; & Joan. Sanch. putat aliquando etiam concedi posse duas horas, quando scilicet interruptio facta est animo redeundi; quod tamen nimis esse censet Escob.

At Tambur. putat, quod si ob negotium magni momenti notabili refectionis parte quis caruerit, possit ex matutina, & vespertina refectione unam moraliter cœnam constare; quia pia Mater Ecclesia non intendit homines sine sufficienti refectione diem transigere.

Ex quibus infert Thom. Sanch., quod Lectores mensæ, & famuli possint aliquid sumere immediate ante mensam domini, quia propter necessitatem legendi, & inserviendi censentur tunc incipere suam refectionem, quam post unam circiter horam perfecturi sunt. Idem pariter dicendum de multiplici comestione carniarum; nam qui, verbi gratia, in principio tantum, & sine mensæ comedit carnes, unum tantum peccatum mortale committit, quia censetur moraliter unam carniarum comestionem fecisse.

V. Quæritur secundo; Quam hora sumi possit unica refectio?

Respondeo, quod in veteri lege jejunium solvebatur ad solis occasum, ut videre est Judic. 13.: Qui mos receptus fuit in primitiva Ecclesia, ut patet ex D. Hieronymo in vita Sancti Hilarionis; Deinde fervor intepuit, & ceperunt homines comedere ad horam nonam, hoc est ad Tertiam post meridiem; idque consueverunt usque

usque ad tempora D. Th., qui vixit anno 1270., ut videre est 2. 2. quaest. 147. art. 7. Nunc vero communis usus fidelium fert, ut comedatur ad meridiem; Ita tamen ut licitum sit ulterius differre, cum sic rigorose jejunetur; anticipare autem notabiliter sine causa non liceat.

Existimo tamen cum Laym., Filiuc., Bonac., Lessi., & aliis apud Dian. part. 1. tract. 9. resol. 26., quod esset tantum veniale, immo ne veniale quidem, si cum causa refectio anticiparetur; verbi gratia, ob iter, aut urgens negotium. Quare falsum videtur, quod docet Sanch. disp. 53. horam comestionis ita pertinere ad essentiam jejunii, sicuti pertinet abstinencia a carnibus: Falsum etiam est, dari aut praecipuum, aut consuetudinem graviter obligantem ad non anticipandam comestionem ante meridiem, ut putant Fagund., Sanch., Navar., Azor. apud Trull.: Quia tamen meridies computandus est modo morali, non astronomico, ideo Trull. cum Villalob. patat, praeciso ullo privilegio horam competentem comedendi die jejunii absque ullo peccato esse per horam circiter ante meridiem; quia parum a meridie distat, & pro meridie computari potest.

ARTICULUS III.

D Refectiuncula.

- I. *Varie opinantur Doctores circa quantitatem cibi in Refectiuncula; Omnium benignissima, & usu recepta opinio est, quod ea sit octo unciarum.*
- II. *In pervigilio Nativitatis Domini refectiuncula potest esse duplo major; & in iis Regionibus, ubi est consuetudo sumendi triplo majorem, immo etiam in vigilia Paschatis,*

& Pentecostes servari illa licite potest.

III. *Num possit in refectiuncula sumi exigua pars piscis majoris?*

IV. *Licetne sex uncias panis cum duabus unciis liquoris amygdalini coquere, & sumere pro jentaculo?*

V. *Num liceat sine causa cenulam sumere mane, rejecta in Vesperas cena?*

VI. *Non licet diluculo jentaculum sumere, & ad meridiem, seu ad Vesperas canare.*

I. **L**icitum esse vespertinum jentaculum nemo dubitat, cum consuetudine introductum sit; Et quamvis probabile sit introductum fuisse ex necessitate, vel ne potus vespere noceret, nunc tamen licitum est etiam sine necessitate, aut voluntate bibendi illud sumere, etiam causa alendi corpus.

Quaeritur tamen primo; Quantum cibi possit in refectiuncula sumi?

Respondeo, omnes convenire, quod debeat esse modica quantitas: Variant tamen in ea assignanda. Graff. permittit tres uncias. Homob. quatuor; Villalob. sex; Alii vero cum Joan. Sanch. volunt variam esse pro varietate personarum, itaut plus liceat infirmis, provecioribus aetate, nobilibus viris assuetis pluribus epulis, necnon degentibus in Regionibus frigidioribus, defatigatis, &c., quam reliquis. Alii cum Filiuc., Reginald. assignant quartam partem cenae ordinariae uniuscujusque. Omnium autem benignissima opinio videtur esse illa Fagund., & Suar. apud Dian. loc. cit. resol. 1., & quae in consuetudine est apud Nos, quod octo unciae ab omnibus sumi possint; talis enim mensura univrsim excedit quartam partem cenae ordinariae; quis enim vespere comedat plerumque ultra triginta duas uncias?

II. Ve-